Motion 2017:15 av Malin Fijen Pacsay (MP) om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken

18

LS 2017-0729

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-01-10

LS 2017-0729

Landstingsstyrelsen

Motion 2017:15 av Malin Fijen Pacsay (MP) om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken

Föredragande landstingsråd: Kristoffer Tamons

Ärendebeskrivning

Malin Fijen Pacsay (MP) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Att resa kollektivt är i sig ett bra miljöval. I dag drivs all SL-trafik på land med biobränslen eller el som kommer från sol-, vind- eller vattenkraft. I princip samtliga bussar drivs av miljövänligt bränsle. Av SL:s spårtrafik uppfyller 100 procent Naturskyddsföreningens krav för Bra Miljöval El.

Redan i dag ställer trafikförvaltningen krav på leverantörerna liknande Svanen-märkningen, men det har inte genomförts någon analys för att utröna vilka skillnader som kan föreligga mellan redan ställda krav och miljömärkningskraven.

Vad som faktiskt krävs för att erhålla miljömärkningen Bra Miljöval för kollektivtrafiken som helhet är i nuläget oklart. Det är också oklart vilka förändringar som skulle krävas i befintliga trafikavtal för att erhålla och vidmakthålla en miljömärkning. Mot bakgrund av ovanstående borde motionen anses besvarad.

Beslutsunderlag

Miljöberedningens protokollsutdrag den 30 november 2017 med
S- och V-ledamöternas muntliga reservation
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 13 november 2017
Motion 2017:15
Trafiknämndens protokollsutdrag den 24 oktober 2017 med
S-, MP- och V-ledamöternas muntliga reservation och
SD-ledamotens särskilda uttalande
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 25 september 2017

Irene Svenonius

Kristoffer Tamsons

Gustaf Drougge

§ 32
Motion 2017:15 av Malin Fijen Pacsay (MP) om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken
LS 2017-0729

Ärendebeskrivning
Malin Fijen Pacsay (MP) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken.

Beslutsunderlag
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 13 november 2017
Motion 2017:15
Trafiknämndens protokollsutdrag den 24 oktober 2017 med
S-, MP- och V-ledamöternas muntliga reservation och
SD-ledamotens särskilda uttalande
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 25 september 2017

Förslag och yrkande
Ordförandes förslag till bifall till landstingsdirektörens förslag
S-ledamöterna och V-ledamotens förslag om bifall till motionen.

Miljöberedningens beslut
Miljöberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Reservation

S-ledamöterna och V-ledamoten reserverade sig till förmån för det egna förlaget

---

Beslutsexpediering:
Landstingsstyrelsen
Akt

Stockholms läns landsting

2017-11-13
LS 2017-0729

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab
Clara Wahren

Landstingsstyrelsens
miljöberedning

Motion 2017:15 av Malin Fijen Pacsay (MP) om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken

Ärendebeskrivning

Malin Fijen Pacsay (MP) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 13 november 2017
Motion 2017:15
Trafiknämndens protokollsutdrag den 24 oktober 2017 med
S-, MP- och V-ledamöternas muntliga reservation och
SD-ledamotens särskilda uttalande
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 25 september 2017

Förslag till beslut

Miljöberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Malin Fijen Pacsay (MP) har lämnat en motion om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken.

Landstinget har idag högt ställda krav på förnybara bränslen i kollektivtrafiken, men innan en miljömärkning kan vara aktuell bör ytterligare analys göras. Förvaltningen föreslår att motionen ska anses besvarad.

Bakgrund
Malin Fijen Pacsay (MP) har till fullmäktige lämnat en motion som behandlar vikten av att resenärerna ska kunna göra ett grönt val vid resor med kollektivtrafiken. Motionären föreslår att all SL:s kollektivtrafik miljömärks, att miljömärkningen ska användas i kommunikationen med invånarna i regionen samt att så snart det är möjligt även miljömärka Waxholmsbolagets trafik.

Trafiknämnden har yttrat sig över motionen.

Överväganden
Att resa kollektivt är i sig ett bra miljöval. Enligt trafiknämndens yttrande drivs all SL-trafik på land med biobränslen eller el som kommer från sol-, vind- eller vattenkraft. Av SL:s spårtrafik uppfyller 100 procent Naturskyddsföreningens krav för Bra Miljöval El. I princip samtliga bussar drivs på förnybara drivmedel.

Inom sjötrafiken är andelen förnybart drivmedel idag 20 procent (hela sjötrafiken). Till och med år 2019 är målet 50 procent förnybart och till och med år 2021 är målet 90 procent.

För kollektivtrafiken som helhet, det vill säga busstrafik, spårtrafik, färdtjänst och sjötrafik, finns i landstingets Miljöprogram 2017–2021, LS 2015-0092, mål om att 95 procent av transporterna ska ske med förnybara drivmedel senast år 2021.

Det finns enligt trafiknämndens bedömning en stor potential för varumärket SL att tala med ännu tydligare röst när det handlar om miljö och hållbarhet.

Vad som faktiskt krävs för att erhålla miljömärkningen Bra Miljöval för kollektivtrafiken som helhet är i nuläget oklart. Det är också oklart vilka förändringar som skulle krävas i befintliga trafikavtal för att erhålla och vidmakthålla en miljömärkning.

Redan idag ställs liknande krav på leverantörerna som i Svanen-märkningen, men det har inte genomförts någon analys för att utröna vilka skillnader som kan föreligga mellan redan ställda krav och miljömärkningskraven. För att kunna göra en tillförlitlig bedömning av vilka åtgärder som krävs för att ansöka om en miljömärkning och vilka kostnader respektive vilken nytta det skulle innebära, så behöver en analys göras.

Förvaltningen föreslår att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutat att anse motionen besvarad har inga ekonomiska konsekvenser.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Carl Rydingstam
Chef ledningsstaben

Beslutsexpediering:
Akt
Landstingsdirektörens stab

Godkänd av Malin Frenning, 2017-11-16

Stockholms läns landsting

miljöpartiet de gröna

MOTION

2017-05-09

Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -05- 09
Dnr LS 2017-0729

2017:15

Motion av Malin Fijen Pacsay (MP) om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken

I nya trafikförsörjningsprogrammet definieras målsättningar kring att ta ytterligare andelar av motoriserade resor. Att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig och väl utbyggd är förstås en grundförutsättning för att kunna locka flera att välja den. Men att välja kollektivtrafiken är också ett miljöval. Därför är det viktigt att det är tydligt att kollektivtrafiken är just ett bra miljöval.

Landstinget behöver vara tydligare med att resor med kollektivtrafik är det grönaste sättet att resa. Därför vill Miljöpartiet att all SLs trafik miljömärks, förslagsvis med Bra Miljöval. Naturskyddsföreningens Bra Miljöval är den enda organisationen som i dagsläget miljömärker transporter i Sverige medan Svanen endast märker drivmedel.

Att miljömärka gör det lättare att göra ett grönt val. De som redan reser med kollektivtrafiken kan känna sig stolta över sitt val. De som ännu inte reser men som överväger det har lättare att ta steget. Det kallas för nudging eller en liten knuff i rätt riktning. Förutom att vara ett tydligt och enkelt sätt att kommunicera hållbarhet är det ett sätt att styra mot ännu hållbarare resor. Bra miljövals kriterier blir nämligen strängare allteftersom.

I dagsläget är till exempel SJ och Skånetrafiken miljömärkta med Bra Miljöval. SJ har utsetts till grönaste varumärke fem år i rad och gynnats av sin miljömärkning genom ett förstärkt varumärke. Miljömärkningen skulle på samma sätt kunna innebära en förstärkning av SLs varumärke. Med allt större uppmärksamhet kring miljö- och klimatfrågor ökar värdet av miljömärkta tjänster som resor. VI konkurrerar med andra transportslag. Att ha en miljömärkning innebär en konkurrensfördel mot bilen.

Kostnaderna är förhållandevis låga för en sådan märkning. Licensavgiften ligger på runt 400 000 per år baserat på personkilometer. Nyttorna däremot överstiger denna licenskostnad.

I dagsläget uppfyller kollektivtrafiken de flesta kriterier för miljömärkningen Bra miljöval. Spårtrafiken drivs till största del på förnybar energi och de flesta bussar med förnybara bränslen. Det kan finnas behov att se över rengöringsprodukter och vissa tvättstationer kan behöva anpassas. Dessa åtgärder behöver göras helt oavsett miljömärkningen men kan påskyndas genom denna.

Alla bussar märks redan idag med det drivmedel de går på. Men resenärerna har svårt att bedöma miljöpåverkan av varje drivmedel. De kan inte heller därav bedöma den totala miljöpåverkan av hela vagnparken. Det behövs

tydlighet för alla som möter våra fordon och i all vår kommunikation att vi fullgör kriterierna för miljömärkning. Det ska vara lätt att göra rätt.

Landstingsfullmäktige föreslås besluta:

att all SLs kollektivtrafik miljömärks.

att miljömärkningen används i kommunikationen med invånarna i regionen.

att så snart det är möjligt även miljömärka Waxholmsbolagets trafik.

Malin Fijen Pacsay Tomas Eriksson Malin Karlsson

Thomas Bengtsson

SAMIR DRAMMEH

LARS HARMS-PERSSON

Marie-Helena Fjällås

AMANDA PACSAYERNA

Trafikförvaltningen
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

PROTOKOLLSUTDRAG

Nr 9/2017

Sammanträdesdatum
2017-10-24

Datum för justering: 2017-10-24

Datum för anslag: 2017-10-26

Kristoffer Tamsons (M)
Talla Alkurdi (S)

---

§ 204

Motion 2017:15 av Malin Fijen Pacsay (MP) om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken
(TN 2017-0967)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 25 september 2017 från förvaltningschefen.

YRKANDEN

1. Bifall till motionen från S, MP och V-ledamöterna
2. Bifall till förvaltningschefens förslag till beslut

Ordföranden ställde proposition på yrkandena och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningschefens förslag till beslut.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att godkänna föreliggande förslag till yttrande samt översända detsamma till landstingsstyrelsens förvaltning

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

RESERVATION

S, MP och V-ledamöterna reserverade sig mot beslutet.

UTTALANDE

SD-ledamoten lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 4.

Vid protokollet
Daniela Eriksson

Stockholms läns landsting

SÄRSKILT UTTALANDE
2017-10-24

TN 2017-0969

Trafiknämnden
10

Motion 2017:15 av Malin Fijen Pacsay (MP) om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken

Sverigedemokraterna tolkar trafikförvaltningens svar som en positiv inställning till miljöpartiets motion. Till skillnad från förvaltningen och Miljöpartiet gör Sverigedemokraterna inte bedömningen att miljömärkningen ”Bra Miljöval” skulle vara till nytta för SL:s varumärke och ansvarstagande inom miljö och hållbarhet.

Kollektivtrafik i sig är ett bra miljöval. I synnerhet den som bedrivs under SL:s varumärke och som därmed ligger i framkant såväl nationellt som internationellt inom miljöteknikområdet. Sverigedemokraterna befarar att SL:s starka varumärke riskerar att urholkas av diverse olika märkningar, som är utan betydelse för kollektivtrafikresenären som redan gjort i ett bra miljöval.

Idag råder en viss inflation för olika sorters märkningar för produkter och tjänster, som kan vara vilseledande för konsumenten och leda till uppgivenhet inför ett gott aktivt val; Svanen, Bra miljöval, Krav, EU Ecolabel, EU-löv, MSC, FSC, Fairtrade, GOTS, TCO Certified, UTZ Certified, Energy Star, Änglamark och I love Eco för att nämna några. Alla dessa bokstavskombinationer och svårtydda symboler har goda intentioner men gör i sin omfattning lätt för budskapet att drunkna.

När det gäller transporter har de senaste årens olika regeringar och deras olika satsningar på vad som är miljöbilar skapat än mer otydlighet.

SL i sig är och ska fortsatt vara en kvalitetsstämpel för smarta, effektiva och hållbara transporter. Detta utan att blanda in kriterier och licenskostnader till tredje part.

- SL:s kollektivtrafik är miljömärkt, i och med att det är kollektivtrafik.

- Miljömärkning kommuniceras redan med invånarna, när det är SL som är avsändare.

- Waxholmsbolaget blir med all säkerhet ett än mer miljövänligt alternativ när teknik och rimlig ekonomi så tillåter.

Stockholms läns landsting och de olika partierna kommer med all säkerhet även fortsättningsvis driva på verksamheten till en än mer miljöriktig och hållbar utveckling. Något annat accepterar knappast väljarna.

Strategisk utveckling

Jens Plambeck
08-686 1651
jens.plambeck@sll.se

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2017-09-25

Trafiknämnden
2017-10-24, punkt 10

Ärende
TN 2017-0967

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Yttrande över motion 2017:15 av Malin Fijen Pacsay (MP) om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken

Ärendebeskrivning

Malin Fijen Pacsay (MP) har skrivit en motion med förslag om miljömärkning av kollektivtrafiken. För att underlätta för resenärer att göra ett grönt val föreslås i motionen att all SL:s trafik miljömärks, förslagsvis med Bra Miljöval. Ärendet avser yttrande över motion.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 25 september 2017.

Motion 2017:15 av Malin Fijen Pacsay (MP) om värdet av att miljömärka kollektivtrafiken (LS 2017-0729)

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att godkänna föreliggande förslag till yttrande samt översända detsamma till landstingsstyrelsens förvaltning

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Förslag och motivering

I motionen lyfter Malin Fijen Pacsay (MP) vikten för resenärerna av att kunna göra ett grönt val vid resor med kollektivtrafiken. En miljömärkning av kollektivtrafiken skulle underlätta för resenärerna att göra ett sådant val och Malin Fijen Pacsay föreslår därför att all SL:s trafik miljömärks, förslagsvis med Bra Miljöval. Malin Fijen Pacsay framför att kollektivtrafiken i dagsläget redan uppfyller de flesta kriterierna för miljömärkningen Bra Miljöval och att de anpassningar som behövers göras för att klara märkningen kan påskyndas i och med en sådan process. I motionen exemplifieras med SJ och Skånetrafiken som redan har märkningen Bra Miljöval och att SJ:s varumärke ska ha gynnats av miljömärkningen.

Under 2016 gjorde trafikförvaltningen en omfattande förtroendemätning av varumärket SL. Undersökningen bekräftar att SL är starkt men pekar också på områden där det finns potential att ytterligare stärka varumärket.
Ett av de viktigaste områdena som lyfts fram är SL:s position som ansvarstagande inom miljö och hållbarhet. I förtroendemätningens rekommendation framhålls att miljö, klimat och samhällsansvar bör vara centralt i en framtida kommunikationsstrategi. Det finns enligt trafikförvaltningens bedömning därför en stor potential för varumärket SL att tala med ännu tydligare röst när det handlar om miljö och hållbarhet.
Vad som faktiskt krävs för att erhålla miljömärkningen Bra Miljöval för kollektivtrafiken som helhet är i nuläget oklart. Det är också oklart vilka förändringar som skulle krävas i befintliga trafikavtal för att erhålla och vidmakthålla en miljömärkning.

Miljömärkning
Som motionen beskriver är det enbart miljömärkningen Bra Miljöval som idag omfattar transporter i Sverige. Det går dock att miljömärka drivmedel med Svanen. Bra miljöval är Naturskyddsföreningens miljömärkning för bl.a. persontransporter. Kriterierna för märkningen omfattar el, drivmedel, transportmedel och företagskrav. För resor som drivs med el ska all el enligt Bra Miljöval vara förnybar och minst hälften av elen ska också uppfylla kraven för Bra Miljöval El. Till skillnad från vanlig ursprungsmärkning, som garanterar att elen kommer från en viss energikälla, ställer Bra Miljöval enligt Naturskyddsföreningen ytterligare miljökrav på produktionen.

Svanen-märkningen omfattar flytande och gasformiga bränslen för transport men även bränslen för uppvärmning. Kriterierna för märkningen innefattar

krav på andel förnybara råvaror (100% eller blandningar av förnybara och fossila råvaror). Även krav på spårbarhet och hållbar produktion ingår.

SL-trafiken
All SL-trafik på land drivs med biobränslen eller el som kommer från sol-, vind- eller vattenkraft och 100% av SL:s spårtrafik uppfyller Naturskyddsföreningens krav för Bra Miljöval El. Endast en minibuss på Tynningö, av totalt ca 2100 bussar, drivs ännu på icke förnybart drivmedel. Inom sjötrafiken är andelen förnybart drivmedel idag 20% (hela sjötrafiken). Till och med år 2019 är målet 50% förnybart och till och med år 2021 är målet 90%. För kollektivtrafiken som helhet, d.v.s. busstrafik, spårtrafik, färdtjänst och sjötrafik, finns i landstingets nya miljöprogram mål om att 95% av transporterna sker med förnybara drivmedel senast år 2021. Redan idag ställer trafikförvaltningen liknande krav på leverantörerna som i Svanen-märkningen men det har inte genomförts någon analys för att utröna vilka skillnader som kan föreligga mellan redan ställda krav och miljömärkningskraven.

För att kunna göra en tillförlitlig bedömning av vilka åtgärder som krävs för att ansöka om en miljömärkning av hela eller delar av SL-trafiken, och till vilka kostnader, behöver en analys göras. Trafikförvaltningens bedömning är att en miljömärkning av kollektivtrafiken skulle vara till nytta för SL:s varumärke och ansvarstagande inom miljö och hållbarhet.

Caroline Ottosson
Förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling